

Til Energi- og miljøkomitéen
Stortinget

Notat vedørende høring om Energimeldingen (Meld. St. 25 (2015-2016))

Vi står ovenfor et kraftoverskudd i Norden de nærmeste årene. Men det er en forbigående, og en usikker situasjon. Befolkningsvekst og økonomisk vekst forutsetter elektrifisering av stadig flere områder. Både transportsektoren og mulighetene for ny industrivekst, som Hydros nye anlegg på Karmøy, er eksempler på faktorer som trekker i retning av økt kraftbehov

Det er derfor åpenbart at det fortsatt må bygges ut ny fornybar energi i Norge. Ordningen med de grønne sertifikatene har gitt, og vil gi, mye utbygging fram til 2021. Med utfasingen av el-sertifikatordningen vil utbyggingstakten bremse kraftig opp. Regjeringen legger opp til at det bare er markedet som skal gi næringen signaler til nye investeringer. Vi er ikke sikre på at det vil gi tilstrekkelig stimulans til å møte det økende behovet, og er særlig bekymret for en veldig ujevn utbyggingstakt.

Liberaliseringen av kraftmarkedet de siste ti-årene har, etter Fellesforbundets syn, medført at de store vannkraftprodusentene i for liten grad har prioritert vedlikehold og investeringer i eksisterende vannkraftanlegg. På samme måte som myndighetene stiller ambisiøse krav om økt utvinning på norsk sokkel, mener vi myndighetene langt mer systematisk må stille, og følge opp, krav overfor eierne av de store vannkraftanleggene. Det må etableres en systematisk rapportering og revisjon av utnyttelsesgraden av våre vannkraftanlegg. Eierne må vise at de utnytter ny teknologi og kompetanse for å maksimere utnyttelsesgraden av våre fornybare vannkraftressurser og ikke kun driver et kortsiktig høstingsbruk. På samme måte må myndighetene legge til rette for en skånsom utbygging av eksisterende anlegg, hvis dette er samfunnsøkonomisk lønnsomt.

Vår verdensledende kompetanse, i alle ledd, innenfor vannkraftutbygging har blitt utarmet de siste ti-årene. For store svingninger i investeringstakten framover kan føre til at de gjenværende miljøene ikke er store og robuste nok når investeringene tar seg opp. Den samme utviklingen har vi innenfor linjeutbygging og vedlikehold, der investeringene i flere år nærmest var fraværende, og nå er svært høye. De norske miljøene visnet hen, og utbyggingen nå er i stor grad basert på utenlandske selskaper. Det må derfor etableres en politisk beredskap for å korrigere og lede markedet.

Nå gjennomføres det omfattende investeringer i nettet. Investeringene må finansieres. Vi mener at store forbrukere må få likeverdige nettariffer i regionalnettet og sentralnettet. En omlegging til gjennomgående tariff for industrien bør basere seg på den modellen som i dag gjelder for sentralnettet.

Utenlandsforbindelser må eies av Statnett. Vi ser få fordeler, men mange komplikasjoner ved å slippe til kommersielle aktører som utbyggere og eiere av utenlandskablene.

Norge er en ledende fornybarnasjon i med utgangspunkt i sine vannkraftressurser. Det har også vært satset mye på forskning innenfor andre fornybare energikilder, som bioenergi, solenergi og offshore

vindkraft. Kompetansen er høy, og markedsmulighetene internasjonalt er store. Dette utviklingsarbeidet må følges opp med et fullskala test- og demonstrasjonssenter som vil kvalifisere norske leverandører til å ta del i det store markedet i Europa for offshore vind.

Meldingen sier lite om hvordan den store mengden – 170 TWh fossilt energiforbruk i industri, transport og til dels offshore skal erstattes med fornybar energi i tiårene som kommer. Vi mener at det ligger store muligheter for norsk industri her både innen prosessindustri og maritim sektor. Fornybar energi er et foreløpig lite, men viktig ben å stå på for mange virksomheter.

Det skjer mye spennende innen både solenergi og hydrogen. Stortingsmeldingen varsler en hydrogenstrategi, men vi ønsker oss en strategi som er ambisiøs på mange områder, ikke bare på personbilområdet. Hydrogenteknologi byr på store industrielle muligheter for Norge, både innen industri og transport.

Det samme gjelder både energilagring og solenergi, som med kraftig fallende kostnader blir mer aktuelt i bruk også i Norge.

Bioenergi er en viktig fornybar energikilde i Norge og utgjør omlag 8,5 % av den totale energibruken. Bioenergi i Norge brukes i dag i første rekke til produksjon av varme, men biomasse fra skogen kan benyttes til produksjon av både varme, elektrisitet og bioolje/-drivstoff, og som erstatning for fossilt kull i industrielle prosesser. Bioenergi kan på denne måten spille en viktig rolle i fremtidens lavutslippssamfunn ved å erstatte fossile energibærere og bidra til betydelige reduksjoner i klimagassutslipp.

Vi mener at en satsing på utvikling av bioenergi og biodrivstoff er viktig, og hører hjemme i energipolitikken. Skognæringen og kraft- og industriaktører mener at det er mulig å fremstille store mengder biodrivstoff på basis av skogressurser. I dag eksporteres mye tømmer, og det for lite etterspørsel etter det som blir igjen av treet etter at vi har produsert trevirke. Her er det store prosjekter på gang flere steder i landet, som kan bli grunnlag for ny, stor industri.

Samtidig som man ikke kan vite hvilke teknologier som vil lykkes, er det viktig å legge til rette for flere satsinger og støtte lovende investeringsprosjekter. Her er både Forskningsrådet, Enova og ikke minst Innovasjon Norge med sin miljøteknologiordning viktige.

Men det er og blir vannkraften som er størst. Her begynner det å bli et vesentlig vedlikeholdsetterslep. Kraftprodusentene må stimuleres til å oppruste og utvikle eksisterende vannkraftanlegg. På den måten kan ny kraft (6 TWh) skapes, med marginale naturinngrep.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jeanette Iren Moen
(sign.)

Jørgen Kaurin
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur.

Vår dato
09.05.2016

Vår referanse
16/1437-2/ JOKA
